

Gracilariidae.

Lithocolletis Cramerella F. Versecz V. 9.

Tineidae.

Atychia appendiculata ESP. Versecz V. 24, Flamunda VI. 21 (sok ♂, egy ♀).

Acrolepia valeriella SNELL. Dráva-Szarvas VII. 11.

Euplocamus anthracinalis SCOP. Bonasztad V. 13—21, Flamunda VI. 10.

Monopis monachella HB. Dráva-Szarvas VI. 15—VII. 1.

Tinea misella Z. Versecz V. 27. — *fuscipunctella* Hw. Flamunda VI. 22.

Incurvaria muscicella F. Versecz V. 9. ♀.

Nemophora pilella F. Versecz V. 6.

Nemotois auricellus RAG. Flamunda VI. 16—22. — *minimellus* Z. Flamunda VI. 23. — *Dumerüiellus* DUP. Flamunda VI. 22.

Adela viridella SCOP. Versecz V. 6 (sok példány). — *croesella* SCOP. Versecz V. 17, Flamunda VI. 7 (sok példány). — *mozzolella* HB. Flamunda VI. 21, egy ♂. — *leucocerella* SCOP. Versecz V. 26, egy ♂.

Különfélék.

Személyi hír. A földművelésügyi m. kir. miniszter BENCZUR ELEK-et a m. kir. Rovartani Állomás asszisztensét adjunktussá nevezte ki.

Körrendelet a hernyó-, vértetű- és cserebogárirtás tárgyában. A földművelésügyi m. kir. miniszter f. évi 5000, VI.—2. 1911. sz. alatt valamennyi törvényhatósághoz a következő rendeletet intézte:

A legközelebb elmúlt években a-kártékony hernyók, a vértetű és cserebogár a gyümölcsösökben kiszámíthatatlan károkat okoztak, kiváltképen azért, mert a fák tulajdonosai az 1894. évi XII. törvény-cikk elrendelt s a vonatkozó körrendeletekben részletesen megszabott irtást egyáltalán nem, vagy csak felületesen teljesítették; a hatóságok pedig a mulasztókat ezen, büntető határozatokkal is kikényszeríthető, kötelesség teljesítésére nem szorították.

Szükségesnek tartom tehát a hernyók és cserebogár irtása tárgyában hivatali elődöm 16266/VII. A. 1906., 85075/VII. B. 1906. és 15000/1908. VI.—3. szám alatt kiadatott körrendeletekre, nemkülönben a vértetű irtása tárgyában 9679/1899. szám alatt kiadott körrendeletre a törvényhatóság figyelmét már most újra felhívni és az alább felsorolandó teendők haladéktalan elvégzésére a legszigorúbban utasítani:

I. A hernyó és vértetű irtására vonatkozólag rendellem: 1. A vármegyékben az alispán, a törvényhatósági városokban a tanács köteles az irtásra vonatkozó rendelkezéseknek, a mulasz-

tókra az 1894. évi XII. t.-cikk 95. §. k) pontja alapján 100 (egyszáz) koronáig kiszabható büntetésre való figyelmeztetéssel, legkésőbb folyó évi február 28-ig a legszélesebb körben való közhirretételéről gondoskodni, a közhirretétel megtörténtéről márczius 15-ig meggyőződést szerezni és a tett intézkedésekről hozzám legkésőbb folyó évi márczius 31-ig jelentést tenni. Mindenütt, a hol a dobszóval való hirdetés szokásos, ezen rendelkezések kihirdetését hetenként többször meg kell ismételni.

2. Minthogy az 1894. évi XII. t.-cikk 50. §-a szerint a hernyó általában a fák rügyeinek fakadását megelőző időben irtandó, kötelességévé teszem a törvényhatóság első tisztviselőjének, hogy a hernyóirtás elvégzésére a határidőt a törvényben megjelölt időn belül a törvényhatóság helyi és égalji viszonyainak megfelelően akként tűzze ki, hogy a hernyóirtás még a rügyek fakadása előtt tényleg foganatosíttassék. Az ily módon megállapított határidőre az 1. pont értelmében teljesítendő kihirdetéskor a figyelmet külön is fel kell hívni.

3. Minden törvényhatósági joggal felruházott város tanácsa, minden rendezett tanácsú város polgármestere köteles gondoskodni arról, hogy az 1894. évi XII. t.-cikk idevonatkozó rendelkezései alapján elbírálandó kihágási ügyek elintézésére illetékes elsőfokú hatóságnak egyik tisztviselője a hernyó- és vértetűirtásnak közvetlen ellenőrzésével legkésőbb a folyó év márczius 10-ig megbizassék, járásokban pedig a főszolgabíró köteles gondoskodni arról, hogy összhangban a 9679/1899. számú körrendelet 2. és 5. §-aival, a községi előljáróság annyi tagja névszerint megbizassék az ellenőrzéssel felelősség terhe alatt, amennyi szükséges arra, hogy az illetők a 4. pont szerint a gyümölcskerteket és a lombos fákkal beültetett területeket egy hét alatt személyesen bejárassák.

4. Az ellenőrzéssel megbizott előljárósági tagok a hernyóirtásra a 2. pont szerint megjelölt határidő lejártá után haladéktalanul kötelesek a mezőr, kertőr, szőlőpásztor, hajdu stb. kíséréte mellett, bejárni az összes gyümölcskerteket és lombos fákkal beültetett területeket (szőlő, legelő, temető stb.), hogy a helyszínen és személyesen győződjenek meg arról, hogy az irtás helyesen megtörtént-e? A talált eredményhez képest kötelessége ezeknek a közegeknek, hogy a mulasztót a törvény rendelkezése szerint megbüntetés végett a helyi hatóságnak még az nap bejelentsek. de egyúttal akár a mulasztót magát, akár megbizottját rövid úton és azonnal az elmulasztott hernyóirtás alapos elvégzésére azzal a figyelmeztetéssel utasítsák, hogy amennyiben a kitűzött idő alatt a mulasztó a hernyóirtást (hernyófészkek leszedését, tojáscsomók és tojásgyűrűk letakarítását és elégetését) nem teljesíteni, az ellenőrző előljáróság azt az 1894.

évi XII. t.-czikk 52. §-ának kifejezett rendelkezéséhez képest azonnal a mulasztó fél terhére napszámokkal végezteti el és pedig oly módon, hogy az irtás legfeljebb három nap alatt teljesen befejezhető legyen.

Az ilyen irtáshoz felfogadott munkások bérét a helyi hatóság a hivatalos ellenőrző közeg által kiállított napszámjegyzék alapján előlegképen kifizeti s a kifizetett összeget az előbb már kirótt büntetéspénzzel együtt az illető mulasztón hajtja be.

Az irtás alkalmával különös súlyt kell fektetni arra, hogy a fák koronájáról a száraz levél, lepketojás-gyűrű, a fák derekáról pedig (az akáczfáéról is!) minden lepketojásosomó (amely kis, egy korona nagyságú és tűzi tapló formájú és színű darabokat mutat) leszedessék és elégeztessék.

5. Az ellenőrzéssel megbízott előljárósági tag az ellenőrzés eredményéről annak végeztével a helyi hatóságnak azonnal előszóval jelentést köteles tenni, hogy a hernyóirtás a megvizsgált területen milyen eredménnyel végeztetett. Ugyanezen alkalommal köteles azok ellen, akiket az irtás körül mulasztás terhel, az illetékes I. fokú hatóságnál az 1894. évi XII. t.-cz. 95. §-ának k) pontjába ütköző kihágás miatt a kihágási eljárás folyamatba tétele iránt jelentést tenni. Ha az ellenőrző előljárósági tag az ellenőrzés munkája közben valami akadályra, vagy sürgős orvoslásra szoruló bajra talál, arról még az ellenőrzés befejezte előtt is köteles a helyi hatóságnak jelentést tenni és felhívni a felmerült baj haladéktalan orvoslására.

6. A köztulajdonhoz tartozó gyümölcs- és más olyan lombos fákat, díszfákat (mint a tölgy, cser, zelnice) és bokrokat (kőköny, galagonya), amelyek akár a köztereken, akár városi avagy községi utakon, közlegelőkön, vagy köztulajdont képező parlagterületeken állanak, a város tanácsa, illetőleg a község előljárósága köteles a kártékony rovaroktól megtisztogattatni. Temetőekben, közbirtokossági legelőkön, vasutak mentén, továbbá szántóföldek és kaszálók körül ültetett fákat és sövények bokrait az illető terület tulajdonosa köteles lehernyóztatni. Az állami utak mentén az irtás az útmester feladata.

7. Rendezett tanácsú városokban a polgármester, kis- és nagyközségekre nézve a főszolgabíró, illetve szolgabíró kötelesek április 15-ig személyesen felülvizsgálni, hogy megtörtént-e az irtás s amennyiben a hatóság részéről mulasztást tapasztalának, kötelesek a fegyelmi eljárás megindítása iránt haladéktalanul intézkedni.

II. Cserebogár irtásra vonatkozólag rendelém: 8. Azokban a törvényhatóságokban, amelyeknek területén a cserebogár 1911-ben, valamint a következő években tömegesen rajzani fog, a cserebogár irtására (szedésére és elpusztítására), valamint irtásának ellenőrzésére s a mulasztókkal szemben való eljárásra általában ugyan-

azok a rendelkezések érvényesek, amelyek jelen rendeletem előző (1—7.) pontjaiban foglaltatnak.

9. A cserebogár szedését megjelenése után azonnal meg kell kezdeni és folytatni kell míg rajzása tart. A szedésre csak a hajnali órák alkalmasak, amikor a lerázott bogár még dermedt s el nem rö-pülhet. A cserebogarat minden akár magánosan, akár többedmagá-val álló fáról le kell szedni. Alacsonyabb fáról egyszerűen lerázható, magasabbról pedig akként szedhető a cserebogár, hogy a munkás hosszúnyelű horoggal a fa ágait egyenként megrázogatja vagy a fiatalabb munkás a fára felmászva rázogatja meg az egyes galyakat. A lerázott cserebogarat a munkás széles szájú vízzel telt nagyobb edénybe szedi s onnan megfelelő nagy kádba hordja, hordóba vagy zsákba tölti. Az így összeszedett cserebogár leforrázandó, illetőleg a zsákban levő összezúzandó.

Az elpusztult cserebogár trágyának vagy baromfieleségnek használható el. Az előbbi esetben a cserebogarat sok földdel és mész-szel kell összekeverni és földdel úgy letakarni, hogy ezáltal a rothadó cserebogarak bűze elfojtassék. A baromfieleségnek használt cserebogár napon, vagy kenyérsütő kemenczében megszáritva, száraz és szellős helyen tartva, ősszel és télen a baromfieleséghez hozzá-keverhető.

Élő cserebogarakat, valamint, pajorjait (cserebogárlárva, pata, szántáskukacsz) sertéssel feletetni nem tanácsos, mert az ezekben élő bélkaparó-féreg (*Gigantorhynchus gigas* vagy *Echynorhynchus gigas*) a sertésre nézve veszedelmes és elhullását okozhatja.

10. A gazdaközönséget figyelmeztetni kell, hogy a kötelező cserebogárirításnak kiegészítő részét képezi a pajorirtás, amely abból áll, hogy a talaj szántásakor, mélyebb ásásakor, vagy kapálásakor, a felszínre kerülő pajort a munkás megsemmisíti.

Minthogy a szántás nem egyszerre történik, a pajor irtását ellenőrizni nem lehet, éppen azért amikor a szántások ideje elérkezik, a helyi hatóságok a gazdaközönséget a pajor pusztításra állandóan figyelmeztessék.

11. Vármegyékben az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács köteles minden év október havának 31-ig bejelenteni (9679/1899. sz. körrendelet 10. §.), hogy a törvényhatóság területén a) előfordult-e a hernyó, vértetű, vagy cserebogár, ha igen, b) miként végeztetett az irtás, c) hány személy lett hatóságilag kötelezve az irtásra, d) hány ítéltetett el kihágás miatt, e) köteleességmulasztás miatt indított-e fegyelmi eljárás valamely tisztviselő, vagy hatóság ellen?

12. A hernyóirtást és cserebogárszedést szakközgeimmal ellenőriztetni fogom s ha tudomásomra jutna, hogy valahol az irtás meg

nem történt volna, a mulasztó tisztviselő vagy hatósági közeg ellen a legszigorúbb megtorló intézkedéseket fogom megtenni.

Végül elvárom, hogy a hatóság tagjai az ily irányban megfelelően eljáró m. kir. csendőrség részéről a hernyó, vértetű és cserebogár istásának elmulasztása vagy hanyagul teljesítése miatt tett jelentéseg alapján a mulasztók ellen szükséges megtorló intézkedések megtételéről kötelességükhöz hiven gondoskodnak.

Budapesten, 1911. évi január hó 25-én.

A miniszter helyett:

BARTÓKY, államtitkár.

Irodalom.

Dr. Joseph Müller: Neue Höhlenkäfer aus dem österreichischen Karst. (Wiener Entomologische Zeitung. XXX, 1912, p. 1—4).

Szerző cikkében, melynek címe nem is engedi következtetni, hogy tulajdonképen nem is ausztriai, hanem 1 horvátországi, 2 dalmáciai, 1 hercegovinai és montenegrói és 4 boszniai vak barlangi bogár leírását tartalmazza. Reméljük, hogy szerző máskor nem fog talán politikai hóhortjából kifolyólag cikkeinek ilyen hamis címeket adni, azok mindig csak az ő egyéniségére és gondolkodására fognak homályt vetni. Az új bogarak és termőhelyeik különben a következők: *Trechus (Divalius) Neumanni* (Bosznia: Petrovac, Dragisica-barlang), *Trechus (Anophthalmus) Netolitzkyi* subsp. *Novaki* (Dalmácia: Dugopolje), *Trechus (Anophthalmus) dalmatinus suturalis amplipennis* (Hercegovina: Volujak; Montenegro: Orlovac), *Adelopidius Neumanni* (Bosznia: Sitnica), *Apholeuonus* (nov. subg. *Speoplanes*) *giganteus* (Dalmácia: Mosor-hegység), *Parapropus sericeus Taxi* (Lika vm.: Perusic, Mogorice-barlang), *Parapropus sericeus simplicipes* (Bosznia: Sitnica) és *Parapropus sericeus Neumanni* (Bosznia: Petrovac, Kosir-barlang).

CSIKI.

*

Paul Born: *Carabus caelatus grmecensis* nov. subsp. (Societas Entomologica. XXV, 1911, p. 91).

Bosznia észak-nyugati részében, a Grmec planina területén, különösen Drenovac környékén, a *Carabus caelatus* egy olyan alakja él, mely a var. *serajevoensis*-hez hasonló nagy és erős testalakkal bír, de skulpturája sokkal finomabb, ez olyan mint a Velebiten otthonos var. *macretus*-é, mindenesetre azonban utóbbinál kissé erőteljesebb. Színe nagyon ritkán tiszta zöld vagy tiszta kék, hanem rendszeren zöldes-kék. Ezt az alakot termőhelyéről subsp. *grmecensis*-nek nevezte el szerző.

CSIKI.